

Context en schaalgrootte

Geschiedenis en evolutie van de organisatie¹

Volksontwikkeling en sociaal-cultureel werk

Çavaria is ontstaan uit de Federatie Werkgroepen Homofilie (FWH) die in 1977 opgericht werd door tien lokale groepen (vanuit een fusie van 'Sjaloom' en 'Infoma') om de nodige maatschappelijke randvoorwaarden te realiseren voor de emancipatie van holebi's. Onmiddellijk na het ontstaan werd FWH erkend en gesubsidieerd door **Volksontwikkeling**.

In de jaren negentig kende de holebibeweging een exponentiële groei. De koepelorganisatie evolueerde van een klein secretariaat naar een grotere organisatie met verschillende diensten.

Onvermijdelijk werd de afstand tussen de koepel en de lokale verenigingen daardoor groter. Om een betere ondersteuning van die verenigingen en een betere informatiedoorstroming van en naar die verenigingen te realiseren, werd er ingezet op verregaande regionalisering. In 2000 ontstonden de eerste 'officiële' **regionale regenbooghuizen**, in Antwerpen, Gent en Brussel.

Gelijke kansen en welzijn

In 1999 werd FWH de officieel erkende vertegenwoordiger van het holebimiddenveld bij de Vlaamse minister van **Gelijke Kansen**. Het FWH veranderde in 2002 haar naam naar de Holebifederatie. In 2003 werden de twee toepisen van de holebibeweging, de antidiscriminatiewet en de openstelling van het burgerlijk huwelijk, gerealiseerd.

In 2005 kwam er bij de Holebifederatie een belangrijke verandering. De doelgroep transgenders werd expliciet opgenomen in de statuten. In 2009 werd de missie van de organisatie uitgebreid met het thema gender (naast het thema seksuele oriëntatie). Deze uitbreiding kwam er omdat niet enkel de seksuele geaardheid maar ook de genderrol holebi's in een maatschappelijk kwetsbare positie brengt.

In 2010 werd de Holebifederatie dan ook omgedoopt tot '**çavaria**' met als baseline 'opkomen voor holebi's en transgenders'. De naam bestaat uit de begrippen 'ça va' en 'varia'. Het is de naam die de koepel van de Vlaamse holebi- en transgenderorganisaties ook vandaag nog draagt. De naam sluit ook nog steeds sterk aan bij de geactualiseerde missie met een nadruk op welzijn en een brede kijk op seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en seksekenmerken.

In 2017 werd intersekse opgenomen als thema binnen de werking als expertisecentrum. Met de aansluiting in 2019 van Intersekse Vlaanderen neemt çavaria dit ook mee op als belangenorganisatie.

Hoewel de grote juridische eisen verwezenlijkt zijn, blijven heel wat holebi's en transgenders problemen ervaren in de dagelijkse praktijk. Op school, op het werk, tijdens vrijetijdsbeoefening, in een levensbeschouwelijke context, ... is holebi-zijn of transgender-zijn nog steeds niet vanzelfsprekend. Het wijkt immers af van de heersende hetero- en gendernormen. Maatschappelijke verandering is meer dan ooit het hoofddoel van de holebi, transgender en intersekse beweging. Het welzijn van holebi's, transgender en intersekse personen verbeteren is een belangrijke uitdaging. Uitdagingen liggen hiernaast ook op vlak van maatschappelijke evoluties die negatieve effecten kunnen hebben op de realisatie van de doelstellingen of op de verworvenheden voor holebi's, transgender en intersekse personen.

¹ Voor de volledige geschiedenis van de holebi, transgender- en intersekse beweging verwijzen we ook naar <http://www.holebipioniers.be/geschiedenis/het-begin>

Uitbouw van een regionale werking

Sinds 2009 is er een regenbooghuis in elke provincie. [Het Roze Huis](#) in Antwerpen (sinds 2000), [Casa Rosa](#) in Gent (sinds 2000), het [Regenbooghuis Limburg](#) in Hasselt (sinds 2012; voordien Het Nieuwe Huis (2000)), het [Regenbooghuis](#) in Brussel (sinds 2000), [Rebus](#) in Oostende (sinds 2009) en het [Holebihuis Vlaams-Brabant](#) in Leuven (sinds 2009). De regenbooghuizen namen gaandeweg een belangrijker positie in wat betreft de lokale en regionale werking.

In 2017 kwam er een belangrijke wijziging in de structuur van de beweging. Door het afschaffen van de provinciale middelen voor welzijn, cultuur en gelijke kansen, werd samen met çavaria ondersteuning gevraagd bij de Vlaamse minister voor Gelijke Kansen **om een regionale gelijkekansenwerking** te kunnen blijven voeren. Als regionale partners kunnen de huizen inspelen op de specifieke regionale context. De aanwezigheid van een huis, zorgt ervoor dat er een regionaal aanspreekpunt is, zowel voor de holebi-, transgender en intersekse community, als voor middenveldorganisaties en overheden.

De rol van de regionale koepels werd in 2017 ook statutair bekrachtigd. Elk regenbooghuis duidt sindsdien twee bestuurders aan die zetelen in de Raad van Bestuur van çavaria vzw, om zo te komen tot meer afstemming tussen de verschillende partners en zij mee het beleid en de financiering kunnen bepalen.

De dag van vandaag overkoepelt çavaria ongeveer **125 verenigingen** in Vlaanderen en Brussel. Deze verenigingen tellen zo'n **1500 vrijwilligers** en zo'n **8500 deelnemers**. Hiernaast bereiken de grote events zoals Sparkle en de verschillende prides nog een veelvoud hiervan.

Hiernaast is er ook **Wel Jong Niet Hetero vzw**, die als jongerenbeweging bestaat sinds 1997 en de jongerenverenigingen overkoepelt. Sinds december 2002 is Wel Jong Niet Hetero vzw erkend als landelijk georganiseerde jeugdvereniging. Deze erkenning kwam er vooral dankzij het nieuwe jeugddecreet, dat ook kleinere organisaties zoals WJNH de mogelijkheid bood om landelijk erkend te worden.

Uitbouw van maatschappelijke vorming en begeleiding (KliQ - onderwijs)

Çavaria is sinds 2002 gesubsidieerd op projectmatige basis binnen het onderwijs. Oorspronkelijk werden vooral vormingen gegeven aan leerlingen in klassen en aan leerkrachten door middel van studiedagen. Hiernaast werd educatief materiaal ontwikkeld en infovragen beantwoord.

Gaandeweg focuste de werking zich meer en meer op het onderwijssysteem: de rol van schooldirecties en leerkrachten, de lerarenopleiding, de CLB's en pedagogische begeleidingsdiensten, de uitgeverijen enz. Sporadisch werd ook ingegaan op vragen van andere sectoren. De vraag van andere maatschappelijke sectoren oversteeg echter onze capaciteit. Herhaaldelijk werden pogingen gedaan om een werking en aanbod uit te bouwen en hier financiële ondersteuning voor te vinden. Het werkte erg frustrerend dat sectoren door sensibiliserende acties en campagnes warm gemaakt waren om rond onze thema's te werken, maar er vervolgens geen concreet aanbod was naar begeleiding of aangepaste tools om hiermee aan de slag te gaan.

Uiteindelijk werd **KliQ** opgericht als aparte vzw om deze ambitie waar te maken en concreet aan maatschappelijke verandering te werken binnen verschillende sectoren.

Van Holebifoon naar Lumi

Lumi werd opgericht in 1995 onder de naam Holebifoon om een antwoord te bieden aan de vraag naar informatie en opvang voor holebi's en hun omgeving. De eerste statuten werden neergelegd op 4 april 1996. Lumi is al van bij aanvang een vrijwilligerswerking, ondersteund door stafleden/coördinatoren.

Oorspronkelijk bestond Lumi uit een telefoondienst. Gaandeweg werd deze dienstverlening uitgebreid met mail, en later in 2007 met een chatlijn. De telefoondienst startte met een vaste lijn, en werd later een gratis 0800-nummer. In 2017 lanceerde Lumi een laagdrempelige, informatieve website (www.lumi.be). In 2018 veranderde De Holebifoon van naam en werd Lumi. De naamsverandering kwam er omdat de oude naam de lading niet meer dekte. Enerzijds omdat het doelpubliek niet meer aansloot bij de naam, anderzijds omdat Lumi naast 'foon' ook chat, mail en een uitgebreide website aanbood.

Lumi is er vandaag voor iedereen met vragen over gender en seksuele voorkeur. Holebi's en hun omgeving kunnen terecht bij Lumi, maar ook transgenders en hun omgeving. Net als mensen die zich als queer, non-binair, genderfluïde, asexueel of aromantisch identificeren, of mensen die liever zonder label of hokje door het leven gaan.

Lumi krijgt een beperkt bedrag als vrijwilligerswerking binnen Welzijn, en genereert zelf inkomsten door giften van sympathisanten. Hiernaast is Lumi sinds 2017 gesubsidieerd binnen Gelijke Kansen voor de informatieve werking (website, infovragen, ...).

Uitbouw internationale werking

Çavaria heeft al sinds het begin verenigingen en werkgroepen die internationaal bezig zijn. Reeds in 2002 vroeg çavaria bijvoorbeeld om het holebithema te mainstreamen in de sector van ontwikkelingssamenwerking.

In 2008 werd voor het eerst uit de reserves een korte tijd een halftijdse medewerker internationaal aangeworven, die een visie op internationaal beleid ontwikkelde en subsidiemogelijkheden oplijste. In het domein onderwijs en leren werd voor het eerst deelgenomen als partner aan een Europees project in 2009 (Eurialo en Grundtvig).

Vandaag komt zo'n **15% van de middelen** uit internationale projecten. Het is een belangrijk aspect in de diversificatie van middelen, een manier om inhoudelijk te werken rond prioritaire thema's die geen of weinig funding vinden in Vlaanderen én een manier om internationale expertise en inzichten te delen met elkaar. Hiernaast zijn er sinds kort (2018) projecten in het kader van internationale solidariteit via DGD en Vlaanderen Internationaal.

Enkele cijfers

- 125 verenigingen
- 1500 vrijwilligers in de verenigingen
- 8500 deelnemers in de verenigingen
- 5 regenbooghuizen (zelfstandige vzw's)
- 2 miljoen euro jaarlijks budget
- 30 personeelsleden
- 24 bestuurders

Een zicht op de groei van de organisatie en de uitbreiding van de werking

In korte tijd is de organisatie sterk gegroeid.

- Uitbreiding diensten en thema's
 - Groei website en facebook ZIZO
 - Uitbreiding werking Lumi (uitbreiding doelgroep; nieuwe informatieve website in 2017)
 - Uitbreiding en specialisatie thema's: expertiseverhoging rond asiel, werkvloer, onderwijs, ...

- Uitbreiding aantal personeelsleden
 - In 2012 14 teamleden - in 2019 31 teamleden
- Uitbreiding aantal vrijwilligers en verenigingen
 - Sterke groei van het aantal verenigingen – geen groei van de subsidie sociaal-cultureel werk

Telling aantal verenigingen dd AV	Aantal verenigingen
2006	91
2007	93
2008	97
2009	99
2010	109
2011	120
2012	127
2013	123
2014	125
2015	122
2016	125
2017	127
2018	128

- Sterke groei aantal lokale en nationale vrijwilligers (cijfers vanaf 2012)

Jaar	Aantal vrijwilligers verenigingen
2012	1160
2013	1147
2014	1022
2015	1107
2016	1012
2017	1417

- Uitbreiding projecten, ook internationaal
 - Sterke uitbreiding van het aantal projecten en de subsidiebronnen (vb. ESF, Vlaanderen Internationaal, ...), mede door het stagneren van de structurele subsidiebronnen terwijl de organisatie wel groeit en professionaliseert.
 - Een aantal uitdagingen zijn eigen hieraan: druk op personeelsbeleid, impact op organisatiecultuur, administratie en overhead. Er zijn echter ook voordelen op vlak van financiële diversificatie, en het kunnen inzetten op thema's die in Vlaanderen niet of moeilijker financiering vinden.
- Uitbreiding dienstverlenende onderbouw (kostendelende vereniging 'çavaria office') voor verschillende dochter-zustervzw's.
- Opkomst regionale regenbooghuizen tussen 2009 en 2019

In het financiële luik vind je deze groei ook in de financiële vertaling van de werking. Het financiële luik geeft een overzicht van de doelstellingen van het consortium çavaria + Lumi + KliQ.